

ดั่งเมล็ดข้าวพันธุ์ดีที่งอกงาม

:ชีวิตคุณพ่อชูศักดิ์ ตรงไตรรัตน์

สัมภาษณ์และเรียบเรียง

โดย yoursmemorybooks

หากเปรียบเทียบชีวิตคนเราเป็นเชือกเช่นข้าว ข้าวเมล็ดหนึ่งที่งอกงาม เติบโตขึ้นมาเป็นต้นกล้า แล้วแตกกอ ออกรวง ให้เมล็ดข้าวอีกจำนวนหลายรวง นับเมล็ดได้ไม่ถ้วน ไม่ต่างกับคนเราที่เกิดมา เหมือนดั่งเมล็ดข้าว ที่เจริญเติบโตจนมีลูกหลานให้สืบวงศ์ตระกูล แม้ว่ากอข้าวที่ให้รวงและเมล็ดนั้น จะเหี่ยวแห้งตายไปก็ตาม แต่เมล็ดข้าวจากรวงเมื่อร่วงสู่ดินก็สามารถงอกงามได้ต่อไป เมล็ดข้าวยังหมายถึงความงอกงามในคุณความดีที่ยังเหลืออยู่อีกด้วย แม้ว่าต้นข้าวจะตายไปแล้วก็ตาม

คนเราหากมีชีวิตดุจดังข้าวที่สามารถแตกกอและออกรวงจากเมล็ดพันธุ์เมล็ดเดียว จนสร้างเมล็ดพันธุ์แห่งความดีงามแก่โลกได้มหาศาลแล้ว และยังสืบต่อเมล็ดพันธุ์แห่งความดีไปยังรุ่นลูกหลานได้ ก็ถือเป็นชีวิตที่น่าชื่นชมไม่น้อย ความเจริญงอกงามต่อไปไม่หยุดยั้งของ “ข้าว” จึงเป็นสิ่งที่คนเราน่าจะเรียนรู้เป็นแบบอย่างที่ดีกับชีวิต

ประจูดังชีวิตของคุณพ่อชูศักดิ์ ตรงไตรรัตน์ ที่ผูกพันและมีชีวิตอยู่กับข้าวตั้งแต่เกิดจนวันสุดท้าย ความรักและความทุ่มเททุกอย่างในชีวิตล้วนอุทิศให้กับข้าวทุกลมหายใจ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะว่า ข้าวได้กลายเป็นทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำให้ชีวิตมีวันนี้ ข้าวสร้างอาชีพตั้งแต่เป็นพ่อค้าข้าวเจ้าของโรงสี และนักธุรกิจค้าข้าว ทั้งชีวิตมีกินมีใช้มาเพราะข้าว ข้าวจึงเป็นดังชีวิต และด้วยความรักที่มีต่อข้าวได้ทำให้ท่านเป็นคนที่มีความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องข้าวที่หาได้ยาก ัจฉริยะด้านการทดสอบข้าว แค่เพียงทอดสายตามองและสัมผัสก็สามารถบอกได้ทันทีว่าข้าวที่นั่นพันธุ์อะไรปลูกที่ไหน นั่นเป็นเพราะประสบการณ์ที่สัมผัสข้าวมาตลอดชีวิตนั่นเอง

แต่เมล็ดข้าวเมล็ดนี้ที่งอกงามอยู่ถึง 75 ปี ได้ถึงแก่กาลร่วงโรยไปตามธรรมดาโลก เหลือเอาไว้แต่เมล็ดพันธุ์ที่ดีงามเหมือนกับเมล็ดพันธุ์เดิมไว้แก่โลกเท่านั้นเอง

เมล็ดข้าวพันธุ์ดีหยั่งรากในดินอันอุดม

นายชูศักดิ์ ตรงไตรรัตน์ หรือ “เสี้ยเฮี้ย” “เฮี้ยเฮี้ย” “ป้าเฮี้ย” ของคนที่สนิทชิดเชื้อเรียกขานกันจนติดปาก แต่พวกเราลูกๆ เรียกว่า “เตี้ย” กันทุกคน ท่านถือกำเนิดขึ้นเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม พ.ศ. 2477 ที่ตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา บิดาของท่านคือ นายเตี้ยคุณ แซ่เตี้ย หรือ “ก๋งเตี้ยคุณ” ส่วนมารดาคือ นางหมวย แซ่เตี้ย เป็นลูกหลานชาวจีนอพยพที่เกิดในเมืองไทย

ก๋งเตี่ยวคุณเป็นชาวจีนแต่จิว อพยพหนีความแห้งแล้งอดอยากที่เกิดขึ้นระลอกใหญ่มาจากเมืองกังท้าว มณฑลกวางจงทางตอนใต้ของประเทศจีน ในราวปลายรัชกาลที่ 6 ถึงต้นรัชกาลที่ 7 ซึ่งเป็นช่วงที่คนจีนอพยพไปทำมาหากินนอกเมืองจีนกันมาก หนึ่งในเป้าหมายของคนจีนคือเมืองไทยที่รำลือกันว่าอุดมสมบูรณ์อย่างมาก ถ้าขยันจะไม่มีทางอดตาย

ก๋งในวัยหนุ่มฉกรรจ์จึงเดินทางรอนแรมมากับเรือโดยสารประจำทางที่ขนส่งคนระหว่างเมืองซัวเถากับกรุงเทพฯ ก่อนมาเริ่มต้นทำมาหากินกับคนรู้จักที่บางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา จนได้สร้างตำนานการต่อสู้และให้กำเนิดเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นดีในผืนดินอันอุดมสมบูรณ์ของเมืองไทยขึ้นอีกหลายเม็ด หนึ่งในเม็दनนั้นก็คือ เตี้ยชูศักดิ์ ที่ไฉ่ฮกงามเติบโตต่อมา

ส่วนเม็ดข้าวร่วมกอดต่อรวงกันนั้นมืออยู่ด้วยกัน 7 คนพี่น้อง ได้แก่

1. นายเอี่ยม ตรงไตรรัตน์ (ถึงแก่กรรม)
2. นายชูศักดิ์ ตรงไตรรัตน์ (ผู้วายชนม์)
3. นางแฉ้ว แซ่เตี่ยว (ถึงแก่กรรม)
4. นางเล่า แซ่เตี่ยว (ถึงแก่กรรม)
5. นางเล็ก ทองดีพันธ์
6. นางจำปี เบญจรัตน์ภรณ์
7. นางชูลีภรณ์ ศรีพวาทกุล

ซึ่งต่างก็กลายเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เจริญงอกงามในผืนแผ่นดินไทยกันทุกคน อันเกิดจากความตั้งใจจริงของก๋งที่ต้องการปลูกฝังให้ลูกๆ ทุกคนให้ขยันขันแข็งในการทำมาหากิน อดทนต่อสู้กับอุปสรรคอย่างไม่ย่อท้อ และเมื่อเจริญเติบโตแล้วต้องรู้จักตอบแทนบุญคุณแผ่นดิน ทำให้ครอบครัวตรงไตรรัตน์ได้มีเกียรติภูมิมาจนถึงทุกวันนี้

เตี้ยเป็นลูกชายคนที่สอง โดยถือกำเนิดถัดจากพี่ชายคนหัวปีคือแปะเฮงแค่สองปี และเป็นลูกชายเพียงแค่สองคนของตระกูล ด้วยเหตุนี้สองพี่น้องจะรักกันมากไม่เคยทอดทิ้งกัน ร่วมกันรับผิดชอบครอบครัวมาตั้งแต่อายุน้อย หลังจากก๋งซึ่งเป็นหัวหน้าครอบครัวมาด่วนจากไปในวัยหนุ่ม และต่างก็ได้ช่วยดำเนินกิจการค้าข้าวของครอบครัวมาจนประสบความสำเร็จในที่สุด

จุดเริ่มต้นสัมพันธ์กับข้าว

หลังอพยพมาถึงเมืองไทย ก๋งเตี่ยวคุณได้เลือกถลกหลักปักฐาน ณ ย่านหนองจอก ตำบลศาลาแดง อำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา เริ่มจากการขอเช่าที่ดินริมคลองแสนแสบระหว่างคลอง 14 -15 จากผู้ใหญ่ขึ้นกับนางเก็บ ซึ่งถือเป็นที่พักบ้านหลังแรกของตระกูลตรงไตรรัตน์ และนับเป็นจุดเริ่มต้นของการเข้าสู่วงการค้าข้าวอีกด้วย

เนื่องจากชาวบ้านในละแวกนั้นส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา อันเป็นผลจากการเปิดพื้นที่นาด้วยการขุดคลองตามนโยบายหักป่าเป็นนา เพราะในช่วงรัชกาลที่ 4 หลังไทยเปิดประเทศค้าขายอย่าง

เสรีกับฝรั่ง ทำให้ชาวไทยขายดีเป็นที่ต้องการของตลาดโลก ข้าวจึงกลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญควบคู่กับไม้สักและดีบุกในขณะนั้น จนรัฐบาลไทยต้องขยายที่ปลูกข้าวจากนาเดิมที่มีเฉพาะริมแม่น้ำสายใหญ่ ด้วยโครงการขุดคลองเพื่อให้สองฝั่งคลองกลายเป็นนา โดยเฉพาะโครงการขุดคลองรังสิตที่เปิดพื้นที่ด้านเหนือและตะวันออกของกรุงเทพฯ เป็นพื้นที่ปลูกข้าวอย่างขนานใหญ่ ตั้งแต่ปลายคลองซอยด้านล่างของโครงการขุดคลองรังสิตไปจรดกับคลองแสนแสบที่ขุดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 เพื่อเชื่อมแม่น้ำเจ้าพระยากับแม่น้ำบางปะกง

การปลูกข้าวเพื่อส่งออกอย่างขนานใหญ่ในบริเวณโครงการคลองรังสิตและลุ่มแม่น้ำใกล้เคียงในภาคกลางได้ทำให้เศรษฐกิจคึกคักขึ้นมาก ข้าวเป็นสินค้าหลักที่ก่อให้เกิดอาชีพต่างๆ ตามมาตั้งแต่คนรับจ้างทำนา พ่อค้าคนกลางรับซื้อข้าว ธุรกิจโรงสี ไปจนถึงบ่อนการพนัน และใจที่คอยหาประโยชน์จากเศรษฐกิจที่เฟื่องฟูขึ้นจากข้าว ทำให้มีเงินไหลเวียนในท้องที่นี้จำนวนมาก ซึ่งหมายรวมถึงละแวกบางน้ำเปรี้ยวที่ครอบครัวของเตี้ยอาศัยอยู่ด้วย

สู่วิตตั้งแต่เด็ก

ในวัยเด็กเตี้ยต้องช่วยก่งทำมาหากินและรับผิดชอบงานหลายอย่างตามแบบครอบครัวคนจีน ทั้งทำงานบ้านและช่วยอาม่าเลี้ยงน้อง ช่วยเหลือกิจการงานต่างๆ ของครอบครัว เช่นเลี้ยงหมูเลี้ยงเป็ด จนกระทั่งเมื่อก่งเข้าสู่วงการค้าข้าว จากการให้คำแนะนำของกำนันเฮงและเหล่าซิมที่อยู่ในละแวกเดียวกัน แนะนำให้ไปรับซื้อข้าวเปลือกจากชาวนาในคลองต่างๆ มาขายต่อให้กับโรงสี และด้วยความขยันขันแข็ง ก่งจึงเริ่มก่อร่างสร้างตัวขึ้นมาได้ จากการขายเรือรับซื้อข้าวจากชาวนาที่อาศัยอยู่ริมคลอง โดยเฉพาะคลอง 14 ที่เป็นลูกค้าของก่งจำนวนมาก พร้อมกับกับการเลี้ยงหมูขายอันเป็นกิจการที่คนจีนถนัดอยู่แล้วเพื่อเป็นรายได้เลี้ยงครอบครัว

เมื่อก่งอายุ 40 ปี เกิดล้มป่วยด้วยโรคนี้ ในเวลานั้นครอบครัวของเตี้ยยังยากจน จึงไม่มีเงินพอที่จะพาไปรักษาที่โรงพยาบาลได้ ก่งต้องยอมทนปวดท้องอย่างทรมานอยู่ที่บ้าน จนกระทั่งสิ้นใจตาย ทั้งที่ในขณะนั้น แพทย์แผนปัจจุบันสามารถรักษาโรคนี้ได้

นอกจากความโศกเศร้าจากการสูญเสียบุพการีแล้ว เตี้ยยังพบกับความสะเทือนใจ เมื่อพี่ชายจำเป็นต้องไปหายืมเงินมาทำศพแต่กลับถูกปฏิเสธ เตี้ยและแปะเฮงจึงจดจำเหตุการณ์ครั้งนั้นตลอดมา และยิ่งทำให้เตี้ยมุ่งมั่นทำมาหากินด้วยความอดทนเพื่อสะสมทรัพย์สมบัติ สร้างฐานะให้ครอบครัวไม่ต้องลำบากอย่างที่ตนเคยประสบมา

สร้างรากฐานให้กับครอบครัว

เมื่อก่งเสียชีวิตลงในปี พ.ศ. 2490 นั้น เตี้ยมีอายุได้ 11 ปี พอดี ซึ่งเป็นช่วงที่กำลังเปลี่ยนผ่านจากวัยเด็กเข้าสู่วัยรุ่น แต่เอาเข้าจริงๆ เตี้ยไม่มีโอกาสได้ใช้ชีวิตวัยรุ่นเหมือนคนอื่นๆ ทั่วไป กลับต้องเป็นผู้ใหญ่ก่อนวัยอันควร เพราะเตี้ยต้องต้องมีหน้าที่รับผิดชอบต่อครอบครัว

ร่วมกับพี่ชายและอำมาหมวย เพื่อเลี้ยงดูน้องสาวอีก 5 คนที่กำลังเจริญเติบโต และ
ระดับประคองฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวให้ตลอดรอดฝั่ง

ระยะแรกเดียวกับแปะเฮงจึงเป็นเหมือนมือเท้าของอำมาในกิจการรับซื้อข้าวเปลือก
เนื่องจากอำมามีความชำนาญพิเศษในการดูข้าวเปลือกที่รับซื้อ เวลาออกเรือไปรับซื้อข้าวเปลือก
อำมาจะไปกับเรือด้วย เพื่อดูข้าวก่อนจะให้ลูกทั้งสองจัดการขนลงเรือ และเมื่อทั้งสองโตขึ้นมาก
แล้ว เวลาไปรับซื้อข้าวในทีไรก็ขึ้น อำมาก็ไม่ได้ลงเรือไปด้วยกันเหมือนแต่ก่อนอีก เพราะ
ไว้วางใจให้สองพี่น้องจัดการด้วยตัวเองได้แล้ว ความชำนาญด้านการดูข้าวของอำมานี้เอง ได้
ถ่ายทอดมาสู่สองพี่น้องให้สามารถผดุงอยู่ในวงการรับซื้อข้าวเปลือกในช่วงเวลาต่อมา จน
สามารถสร้างโรงสีเป็นของตัวเองได้ในที่สุด ภูมิปัญญาการดูข้าวจึงถูกถ่ายทอดมาสู่รุ่นลูกของสอง
พี่น้องตระกูลตรังไตรรัตน์ ก่อนที่จะถูกส่งต่อมายังรุ่นหลานในปัจจุบัน

กิจการรับซื้อข้าวเปลือกสมัยก่อนแม่ปิ่นเล่าว่า ต้องใช้เรือเป็นพาหนะหลักโดยมีเรือ 3
แบบสำหรับใช้บรรทุกข้าวเปลือก คือ หนึ่ง เรือชะล่า มีลักษณะท้องแบน ลายาว สามารถล่องเข้าคู
ที่ขุดเข้าไปในนาได้ เพื่อรับซื้อข้าวเปลือกจากลานกลางนาหรือที่บ้าน โดยการใช้กระบุงตวงข้าวให้
คนแบกลงมาใส่เรือและตักจากเรือเล็กขึ้นใส่เรือใหญ่คือ เรือกระแซง อีกทอดหนึ่ง ส่วนเรืออีกแบบ
หนึ่ง คือ เรือมาด เป็นเรือที่บรรทุกได้มากขึ้นมาหน่อย สำหรับใช้ในคลองที่ไม่ลึกมาก ส่วนในคลอง
ที่มีน้ำลึกนั้นใช้เรือกระแซงเพราะสามารถบรรทุกได้มาก และส่วนใหญ่เรือเล็กทั้งสองประเภท
ดังกล่าวก็ใช้ขนข้าวขึ้นเรือกระแซง และขนไปขายยังโรงสีซึ่งมักจะอยู่ริมแม่น้ำหรือคลองสายใหญ่

ดังนั้นการซื้อข้าวในแถบคลอง 14 คลอง 15 และคลองย่อยซึ่งเป็นคลองขนาดเล็ก จึงทำ
ได้เฉพาะในฤดูเก็บเกี่ยวที่ยังพอน้ำเท่านั้น แต่ในฤดูแล้งน้ำแห้งลงไม่สามารถเอาเรือไปรับซื้อ
ข้าวเปลือกในคลองซอยเหล่านี้ได้ นอกจากนี้คุณแม่ปิ่นยังเล่าว่าลูกค้าที่ขายข้าวให้ส่วนใหญ่คือ
ลูกหนี้ที่มา “ตกข้าว” กับเตี้ย คือเอาเงินไปใช้ก่อน เมื่อข้าวเก็บเกี่ยวได้ก็มาเรียกให้เตี้ยไปตวงข้าว
ใช้หนี้

ขยายกิจการรับซื้อข้าว

แต่การดำเนินกิจการละแวกบ้านที่ตั้งร้านรับซื้อข้าวเปลือกในคลอง 15 ขึ้นมาตั้งแต่ปี
พ.ศ. 2492 ก็ถึงจุดอิ่มตัวและมีคู่แข่งมาก จึงเป็นเหตุให้เตี้ยและแปะเฮงคิดหาช่องทางขยายกิจการ
ซึ่งจะต้องเดินทางไปไกลจากบ้านมากขึ้น โดยเข้าไปตามลำคลองและแม่น้ำที่มีน้ำลึกเพื่อหารับซื้อ
ข้าวเปลือกได้ตลอดทั้งปี

โดยตอนแรกเดินทางทวนแม่น้ำบางปะกงขึ้นไปรับซื้อข้าวเปลือกตามท่าข้าวริมน้ำไป
จนถึงปราจีนบุรี โดยจอดแวะพักเรือตามบ้านของกำนันและผู้ใหญ่บ้านหรือผู้กว้างขวางที่พอจะให้
ความคุ้มครองได้ ในระยะนี้จึงได้ทั้งลูกค้าประจำและเครือข่ายการค้าข้าวเปลือกที่เกี่ยวพันกันมา
ตั้งแต่นั้นหลายคน จนกระทั่งมาทำโรงสีก็ยังติดต่อดำขายกันอยู่

ในช่วงต่อมา ประมาณหลังปี พ.ศ. 2500 กิจการรับซื้อข้าวเปลือกของเตี้ยกับพี่ชายได้ขยายพื้นที่ไปรับซื้อข้าวไกลๆ มากขึ้น แรกทีเดียว หลังเตี้ยแต่งงานได้ปีหนึ่งได้ขยายไปรับซื้อข้าวในจังหวัดชัยนาทก่อน ตามคำแนะนำของคนที่รู้จักกัน โดยไปตั้งนางข้าวขึ้นที่วัดท่าชัย แล้วตระเวนรับซื้อข้าว โดยมีนายหน้าทีไวใจได้เป็นผู้พาไปหารับซื้อข้าวเปลือก แล้วใส่เรือล่องลงมาขายที่โรงสีในกรุงเทพฯ ต่อมาจึงได้รวมกลุ่มกับเพื่อนๆ ขึ้นไปรับซื้อข้าวเปลือกตามจังหวัดต่างๆ เช่น นครสวรรค์ พิจิตร สุพรรณบุรี เป็นต้น และนำข้าวเปลือกที่รับซื้อมาได้นั้นล่องเรือมาขายให้กับโรงสีต่างๆ ในกรุงเทพฯ และบางพลี โดยการรับซื้อข้าวเปลือกจะดำเนินการโดยเตี้ย ส่วนแปะเฮงจะรับหน้าที่ติดต่อซื้อขายข้าวเปลือกกับโรงสี ซึ่งกิจการของเตี้ยและพี่ชายค่อยๆ ก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ จนสามารถสร้างฐานะให้กับครอบครัวจนเป็นปึกแผ่นขึ้นมาได้

ออกทรงเป็นเมล็ดพันธุ์ใหม่

ในช่วงชีวิตวัยหนุ่ม แม่เตี้ยไม่ได้ใช้ชีวิตเที่ยวเตร่ตามประสาคนหนุ่มทั่วไป วันๆ ทำแต่งงานเนื่องจากต้องทำหน้าที่รับซื้อข้าวในกิจการของครอบครัว จนแทบไม่มีวันหยุดเลย โดยเฉพาะหลังจากที่ดำเนินกิจการขยายไปสู่คลองและแม่น้ำใหญ่และพื้นที่ไกลๆ ออกไป

แต่วิถีชีวิตที่ยุ่งวุ่นวายอยู่กับการรับซื้อข้าว กลับนำพาให้เตี้ยไปพบเจอกับคู่ชีวิต ในคราวหนึ่งเมื่อเข้าไปซื้อข้าวที่คลอง 17 ก็ได้พบกับแม่ปิ่น หรือนางสาวจินตนา ลิ่มสุวรรณ เพราะต้องไปรับซื้อข้าวจากบ้านของแม่ปิ่น เตี้ยเข้าไปติดต่อซื้อข้าวเปลือกเป็นประจำ จึงทำให้รู้จักสนิทกันกับครอบครัวของแม่ปิ่น

ในขณะที่เดียวกันแม่ปิ่นเองก็มีน้องสาวคืออินถมุลและอีร์ซันนี่ ที่เรียนโรงเรียนเซนต์เทเรซา พร้อมกับกับน้องของเตี้ยคือโกวจำปีและโกวสุลีภรณ์ ซึ่งเป็นเพื่อนรู้จักสนิทสนมกัน ถึงขั้นไปมาหาสู่หรือบางครั้งก็มานอนค้างบ้านของแม่ปิ่นอยู่บ่อยๆ และอินถมุลและอีร์ซันนี่ก็ไปเที่ยวบ้านของเตี้ยเช่นกัน เมื่อน้องๆ สนิทสนมกัน ก็แนะนำให้พี่ของทั้งสองฝ่ายได้มารู้จักกันด้วย หลังจากนั้นเตี้ยก็มักจะแวะเวียนไปหา ไปซื้อข้าวบ้าง ไปขอซื้อมะม่วงจากในสวนของบ้านแม่ปิ่นบ้าง

แต่งงานสร้างครอบครัวตัวเอง

จากการได้พบและรู้จักกัน กลายเป็นจุดเริ่มต้นของความรัก นำไปสู่การแต่งงานของคนทั้งสองที่ผู้ใหญ่เห็นว่าเหมาะสม เนื่องจากผู้ใหญ่ฝ่ายแม่ปิ่นเห็นว่าเตี้ยเป็นคนขยันทำมาหากิน เตี้ยแต่งงานกับแม่ปิ่นในราวปี พ.ศ. 2503 และหลังจากนั้นแม่ปิ่นก็ได้ย้ายเข้าไปอยู่ที่โรงข้าวคลอง 15 ของครอบครัวเตี้ย ทำหน้าที่ช่วยเหลือด้านการจัดหาอาหารร่วมกันกับพี่สะใภ้คือคุณแม่ทิพย์ให้กับเตี้ย อาแปะ และลูกน้อง ที่ต้องออกไปรับซื้อข้าวตั้งแต่เช้ามืดและกลับบ้านค่ำเกือบทุกวัน และเมื่อมีลูกก็ต้องเลี้ยงดูลูกอยู่กับบ้านไม่เคยได้ไปเที่ยวไหนเลย

เตี้ยและแม่ปิ่นร่วมกันสร้างครอบครัวจนมีบุตรธิดาด้วยกัน 3 คน ได้แก่

1. นางสาวบุญญพันธ์ ตรงไตรรัตน์ (แตน)
2. นายกิตติ ตรงไตรรัตน์ (ติ) สมรสกับ นางกรรณิประภา ตรงไตรรัตน์ มีทายาท 3 คน
 - 2.1 เด็กชายทวีชัย ตรงไตรรัตน์
 - 2.2 เด็กชายวสุพล ตรงไตรรัตน์
 - 2.3 เด็กหญิงนภาพร ตรงไตรรัตน์
3. นายปิยวัฒน์ ตรงไตรรัตน์ (นิค) สมรสกับ นางจิราภรณ์ ตรงไตรรัตน์ มีทายาท 1 คน
 - 3.1 เด็กหญิงเอวิตรา ตรงไตรรัตน์

ความภาคภูมิใจของครอบครัว

ตลอดการใช้ชีวิตครอบครัวกับเตี้ย แม่ปิ่นมักจะพูดด้วยความมั่นใจและภูมิใจว่า “ตั้งแต่แต่งงานกันมากกว่า 40 ปี ไม่เคยทะเลาะกันเลย” เวลาแม่ปิ่นต่อว่า เตี้ยไม่เคยจะเถียงสักคำ จะนั่งเฉย เงียบ ไม่ตอบโต้อะไร และเตี้ยยังไปคุยให้ใครๆ ฟังอีกด้วยว่า “เค้าเนี่ยนะอยู่กันมาตั้ง 40 กว่าปีนะ ไม่เคยทะเลาะกันเลย” ด้วยนิสัยแม่ปิ่นที่เป็นคนนิ่งเฉย ไม่เคยไปก้าวก่ากับเรื่องการทำงานหรือเรื่องส่วนตัว จะเดินทางไปไหนทำอะไรไม่เคยถาม จะไปเที่ยวที่ไหนกับใครดึกตื่นขนาดไหนก็ไม่เคยซักถาม เรื่องหึงหวงก็ไม่เคยมี มีแต่ความเชื่อใจตลอด และเตี้ยก็ไม่เคยทำให้ผิดหวังเช่นกัน ด้วยเหตุที่ทั้งสองครองรักครองเรือนกันด้วยดี ดังนั้นเมื่อมีงานแต่งงานของลูกหลานและคนที่นับถือกัน ทั้งคู่ก็มักจะเป็นผู้ให้พรบ่าวสาวเสมอ

แม้เตี้ยจะเป็นคนขยันทำมาหากิน เรียกว่าไม่มีเวลาไหนที่เตี้ยจะไม่คิดเรื่องงาน แต่ลูกๆ กลับไม่เคยรู้สึกขาดความรักเลย เพราะลูกทุกคนรู้สึกได้ถึงความรักและความห่วงใยที่เตี้ยมีให้ โดยแท้จริงแล้วเตี้ยจะเป็นคนห่วงลูกมาก แต่ไม่ได้แสดงออกมาให้เห็นตามแบบฉบับความเชื่อของคนจีนสมัยโบราณ ที่ต้องรักษาระยะห่างเพื่อสะดวกในการดูแลปกครองลูก อย่างตอนที่นิคถูกรถชนต้องพักรักษาตัวอยู่โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ที่กรุงเทพฯ เตี้ยกับแม่ปิ่นได้ไปเข้าโรงแรมหน้าโรงพยาบาลเพื่อดูอาการของลูกชายคนเล็ก ตลอดเวลาที่อยู่ห้องไอซียูหนึ่งเดือน เตี้ยอยู่กับแม่ตลอด โดยสั่งงานที่โรงสีทางโทรศัพท์ เมื่อนิคฟื้นดีแล้วและอยู่ห้องพักรักษา เตี้ยจึงกลับมาบ้าน

ตลอดระยะเวลาที่เตี้ยยังมีชีวิตอยู่ เตี้ยได้แสดงให้เห็นให้ลูกๆ และบุคคลทั่วไปได้เห็นว่า การดำรงชีวิตส่วนใหญ่คือ การทำงานด้วยความมานะอดทน เตี้ยต้องนอนดึกตื่นเช้า รู้จักอดออมและเพิ่มพูนเงินที่มีอยู่ให้กองเงยเพิ่มมากขึ้น เตี้ยเคยสอนลูกๆ อยู่เสมอว่า “เราต้องทำให้เงิน 1 บาท เพิ่มขึ้นเป็นร้อยเป็นพันบาทให้ได้ โดยไม่ไปเอารัดเอาเปรียบคนอื่นเขา” ส่วนการใช้จ่ายเงินของลูกเตี้ยจะไม่เคยก้าวก่าหรือห้ามปรามแต่ได้ให้ข้อคิดไว้ว่าจะใช้จ่ายเท่าใดจะต้องคำนึงว่าหามาได้มากกว่าที่ใช้ไปหรือไม่ ถ้าหามาได้มากกว่าก็สามารถใช้ได้

ด้วยความตั้งใจและมุ่งมั่นที่จะสร้างฐานะที่มั่นคงให้กับครอบครัว เตี้ยจึงขยันและอดทนทำงานทุกอย่างเพื่อครอบครัว ตอนอยู่กับพี่ชายคือแปะเฮงก็เชื่อฟังและยอมรับในการสั่งสอนและ

ตัดสินใจของพี่ชายทุกอย่าง เพื่อกิจการของครอบครัว และเมื่อแยกครอบครัวมาทำกิจการของตัวเองก็ยังคงขยันทุ่มเทจนสามารถสร้างความมั่นคงให้กับครอบครัวตัวเองได้อย่างดี เป็นพื้นฐานสำคัญที่วางไว้ให้กับลูกๆ ได้ดำเนินรอยตามได้ตามแนวทางและการสั่งสอนของเตี้ยในปัจจุบัน

ข่าวแตกกอซุซอใหม่

การเริ่มทำธุรกิจโรงสีช่วงแรกของเตี้ยก็ยังคงทำอยู่ในกงสีร่วมกับพี่ชายเช่นเดิม เหมือนกับตอนที่รับซื้อข้าวเปลือก ตอนนั้นเตี้ยมีครอบครัว มีลูกแล้วทั้งสามคนและกำลังอยู่ในวัยเรียน แต่ก็ยังคงอยู่รวมกันกับครอบครัวของแปะเฮง เมื่อหันมาจับธุรกิจด้านโรงสีฐานะของครอบครัวจึงเจริญรุ่งเรืองขึ้นอย่างรวดเร็ว และได้ขยายกิจการไปเรื่อยๆ จนมีการแบ่งแยกกิจการกันในภายหลัง

การทำกิจการโรงสี เตี้ยที่เตี้ยและแปะเฮงเริ่มต้นขึ้นในปี พ.ศ. 2520 จากการซื้อโรงสีจากเจ้าแกเหลียง ซึ่งตั้งอยู่ที่ตำบลคลองสวน อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยตั้งชื่อว่าโรงสีเจริญทรัพย์ 1 ซึ่งกิจการโรงสีก็เจริญรุ่งเรืองขึ้นตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์การดูข้าวที่ส่งสมมาตั้งแต่เด็ก ที่เตี้ยนำมาใช้อย่างเต็มที่ในการเลือกซื้อข้าวเปลือกคุณภาพมาสี จึงทำให้ได้ข้าวสารคุณภาพดีออกมาจนเป็นที่เชื่อถือของลูกค้า

จนกระทั่งต่อมาในราว พ.ศ. 2527 จึงได้ขยายกิจการโรงสีด้วยการสร้างโรงสีแห่งที่สองขึ้นในฝั่งตรงกันข้ามกับโรงสีแห่งแรก และตั้งชื่อว่าโรงสีเจริญทรัพย์ ซึ่งโรงสีแห่งที่สองของตระกูลนี้เตี้ยได้รับโอกาสให้บริหารเองอย่างเต็มตัว และต่อมาเมื่อมีการแบ่งแยกกิจการกัน ทำให้เตี้ยได้รับโรงสีเจริญทรัพย์เป็นกิจการของครอบครัวตัวเอง ส่วนแปะเฮงได้ไปสร้างโรงสีทุ่งแสงเจริญทรัพย์ที่หนองจอก จนกิจการรุ่งเรืองด้วยเช่นกัน

สร้างความสำเร็จจากความรักข้าว

การเป็นเจ้าของโรงสีเองทำให้เตี้ยสามารถใช้ประสบการณ์ที่คร่ำหวอดในวงการค้าข้าวและความชำนาญในการดูข้าวพลิกผันให้โรงสีก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว รูปแบบการบริหารที่ใส่ใจกับข้าวทุกรายละเอียดเป็นแบบฉบับที่ทุกคนต้องทำตาม เพราะมันคือการควบคุมคุณภาพของข้าวที่จะไปถึงมือลูกค้า

สมัยที่โรงสียังเป็นการปรับด้วยมือ เมื่อเตี้ยพบว่าข้าวที่สีออกมายังปรับเครื่องสีให้ข้าวออกมาได้คุณภาพตามที่ต้องการไม่ได้ เตี้ยก็จะเดินไปปรับหมุนเครื่องสีด้วยตัวเอง แต่เมื่อเปลี่ยนเป็นระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งเตี้ยไม่ถนัด ก็จะใช้ให้คนคุมเครื่องทำให้ ด้วยความใส่ใจต่อคุณภาพของข้าวที่ท่านรักมาทั้งชีวิต อยากให้ข้าวมีคุณภาพ

ความขยันและทุ่มเทต่องานเป็นสิ่งหนึ่งที่เตี้ยถือปฏิบัติมาโดยตลอด เตี้ยจะตื่นแต่เช้าและทำงานยันค่ำทุกวันไม่เคยหยุดไม่เคยพัก แม้แต่การไปท่องเที่ยวเตี้ยก็ยังทำงานไปด้วยคือการหาลูกค้าและสำรวจตลาด แม้ป็นแล้วที่เตี้ยเป็นคนขยันมากและทำทุกอย่างที่จะได้เงินมา ขณะที่ไป

เที่ยวหรือกินข้าวกับครอบครัว ยังโทรศัพท์ซื้อขายข้าวได้พร้อมกัน และการที่โรงสีเจริญทรัพย์ใช้ตราไก่คู่เป็นยี่ห้อก็เพราะเคยชอบไก่ ไก่ชอบจิกข้าวและมันเป็นสัตว์ที่ขยันตื่นแต่เข้ามาหากิน

ภาพที่ยังอยู่ในใจของทุกคนในโรงสีเจริญทรัพย์ก็คือ ภาพของเตี้ย หน้าตาอ้วนแถมแจ่มใส อยู่ในชุดแต่งกายสบายๆ นั่งอยู่ตรงโต๊ะดูข้าว ค่อยๆ เอามือกอบเม็ดข้าวขึ้นมาโปรยแล้วพินิจดูข้าวๆ อย่างกับดูสิ่งที่คุณเคยมานาน บางทีก็กอบขึ้นมาและบีบให้ส่วนหัวของเม็ดข้าวมาอยู่ตรงช่องกลาง กำมือด้านบน แล้วเพ่งจ้องมองอย่างจดจ่อ ก่อนจะโปรยข้าวลงบนโต๊ะอีกครั้ง บางทีเตี้ยสามารถนั่งดูข้าวตรงโต๊ะนี้เป็นวันๆ ไม่เบื่อเพราะนั่นคือสิ่งที่เตี้ยรักและทำมาตลอดชีวิต

ความชำนาญในการดูข้าวของเตี้ยเป็นที่เลื่องลือมากและทุกคนให้การยอมรับ แม้ในชั้นลูกหลานเอง เมื่อได้สัมผัสก็ต้องยกให้เตี้ยเป็นครูที่ต้องมาเรียนรู้ในเรื่องนี้ มืออยู่คราวหนึ่งหลานเตีร์ด ต้องการให้เตี้ยสอนวิชาความชำนาญของเตี้ยเรื่องการแยกข้าว หลานจึงนำข้าวมา 2 กระดังจากในโรงสี แล้วเตี้ยแยกให้หลานดูว่ากระดังไหนคือข้าวหอมมะลิภาคกลาง และกระดังไหนคือข้าวหอมมะลิภาคอีสาน หลังจากหลานเตีร์ดนำข้าวมาวางไว้หน้าเตี้ย 2 กระดัง เตี้ยมองผ่านเพียงปราดเดียวเท่านั้น ก็รู้ทันทีว่าหลานตักข้าวมาเหมือนกันทั้งสองกระดัง ทำให้ทุกคนยิ่งทึ่งในความสามารถนี้มาก และพยายามมาเรียนรู้จากเตี้ยถึงวิธีการดูข้าว ซึ่งเตี้ยก็ให้หลักการเบื้องต้นที่พอจะนำไปฝึกให้ชำนาญเองได้ทุกคน

รักข้าวไม่พอยังรักคนด้วย

นอกจากนั้นแล้วท่านก็ยังดูแลลูกน้องที่ทำงานด้วยกันมาตั้งแต่รับซื้อข้าวเปลือกมาจนสร้างโรงสีเป็นของตัวเอง ด้วยความเอาใจใส่ประดุจญาติมิตร การมีลูกน้องที่ดีจึงช่วยส่งเสริมให้กิจการของโรงสีเจริญก้าวหน้าไปด้วยดีอีกด้วย

ประกอบกับการใส่ใจต่อลูกค้าและคู่ค้าทุกคน ที่จะต้องเดินทางไปเยี่ยมไปหาไปตามทุกซอกสุดตลอด ทั้งในส่วนของผู้ที่ขายข้าวเปลือกให้และผู้รับซื้อข้าวสารไปขายให้ ดังที่แดนสังเกตว่าเวลาคนมาหาเตี้ยจะ “ต้อนรับกันหลายน้ำ” เริ่มตั้งแต่ยกกาแฟมาให้ ต่อด้วยน้ำชา ตามมาด้วยน้ำอัดลม และน้ำผลไม้อีก เนื่องจากเตี้ยมีอัธยาศัยดีกับทุกคนไม่ว่าจะเป็นคนที่สูงกว่า ต่ำกว่า ก็ไม่เลือกปฏิบัติ การต้อนรับชาวนามาขายข้าวเตี้ยก็ทำเหมือนกับการต้อนรับข้าราชการชั้นผู้ใหญ่

คุณสมบัติเด่นอีกประการที่ทุกคนต่างพูดเป็นเสียงเดียวกันก็คือ ความซื่อสัตย์ ซื่อตรงต่อสัญญา และคำพูดที่ได้ให้ไว้กับทุกคน ถ้าใครได้ตกลงซื้อขายข้าวจากเตี้ยแล้ว เตี้ยจะรับหรือส่งข้าวให้ครบตามสัญญา จึงทำให้กิจการโรงสีข้าวของเตี้ยเจริญรุ่งเรืองมาจนปัจจุบัน

เมื่อรวงทองค่อมลงสู่ดิน

ตลอดชีวิตของเตี้ยพยายามทำตัวให้เหมือนกับรวงข้าว เมื่อสุกดีแล้วต้องค่อมลงสู่ดิน จึงจะถือเป็นเม็ดข้าวที่ดีมีประโยชน์ต่อโลก เพราะถ้ารวงข้าวขึ้นฟ้าเม็ดข้าวจะลีบและไร้ประโยชน์

นอกจากนั้นแล้ว ด้วยนิสัยส่วนตัว เตี้ยเป็นคนสนุกสนาน ร่าเริง คุยเก่ง มองโลกในแง่ดี ไม่เคยคิด อาฆาตพยาบาทต่อผู้ใด มีอัธยาศัยดี เชื้อเพื่อแม่ และมีเมตตาต่อผู้น้อย ก็ยังทำให้เตี้ยมีเพื่อนฝูงและ คนที่เคารพนับถือจำนวนมากในหลากหลายวงการ

การให้ความอนุเคราะห์ช่วยเหลือผู้อื่น เตี้ยได้ทำมาตลอดชีวิต และไม่เคยไปสร้างศัตรูที่ ไหนมีแต่มิตรทุกสารทิศ และยังเมื่อเตี้ยประสบความสำเร็จในชีวิตแล้ว เตี้ยก็ได้มีโอกาสตอบแทน คืนสู่สังคมในหลายรูปแบบ สิ่งที่ยอมรับกันทั่วไปคือการนำเอาความสามารถด้านข่าวมาช่วย แก้ปัญหาของทางราชการในโครงการต่างๆ ที่ขอความร่วมมือมา เช่น โครงการจำหน่ายข้าวเปลือก เป็นต้น

สร้างบุญกุศลไม่เคยขาด

นอกจากนี้การเกิดและทำมาหากินอยู่ท่ามกลางวิถีชีวิตของชาวนา ที่ถือเรื่องการทำบุญ ตามคำสอนทางพระพุทธศาสนาไว้ยังผลบุญในโลกหน้า ได้มีส่วนน้อมนำให้เตี้ยรู้จักทำบุญบำรุง พระพุทธศาสนา ชอบช่วยเหลือผู้อื่นที่ตกทุกข์ได้ยาก เพราะเตี้ยเข้าใจถึงภาวะทุกข์ยากของชีวิต ดังเช่นที่ตนเคยประสบมา เตี้ยจึงยินดีช่วยเหลืออย่างเต็มที่ โดยเมื่อมีงานบุญในวัดใกล้บ้าน เตี้ย จะบริจาคข้าวสารให้ใช้ในงานทุกครั้ง อีกทั้งยังทำบุญด้วยการร่วมกับคนอื่นเมื่อบอกบุญมาอย่าง ต่อเนื่องไม่ได้ขาด ในขณะที่เดียวกันเมื่อเตี้ยเดินทางไปหาลูกค้าหรือสำรวจตลาดก็จะหาโอกาสไป ทำบุญตามสถานที่ต่างๆ เสมอ เรียกว่า “ได้บุญด้วย ได้งานด้วย”

การทำบุญที่เป็นความภูมิใจของครอบครัวครั้งหนึ่งคือการไปสร้างพระประธานในศาลา การเปรียญให้กับวัดแคทราย ในอำเภอบางน้ำเปรี้ยว จังหวัดฉะเชิงเทรา

พร้อมจะให้กับทุกคน

แต่ที่สำคัญเหนืออื่นใดก็คือ ในวิถีชีวิตประจำวันของเตี้ยพร้อมที่จะให้คนอื่นอยู่ตลอดเวลา ดังเป็นที่ทราบกันดีว่าของทุกคนที่ใกล้ชิดว่า หลังรถของเตี้ยจะมีถุงข้าวติดรถไว้ด้วยเสมอ ไม่เคย ขาดแม้แต่วันเดียว พร้อมยังคอยกำชับคนรถอยู่เสมอว่า ให้คอยนำมาเติมเมื่อจำนวนถุงข้าวเริ่ม พร่องลง เพราะเมื่อเจอกับใครที่ไหนก็สามารถเอาข้าวนั้นมามอบให้ติดตัวกลับบ้านได้ตลอดเวลา เป็นของขวัญจากสิ่งที่ท่านทั้งรักและภาคภูมิใจมากที่สุดที่ได้ให้ นอกจากนี้ยังมีไข่ไก่ มะม่วงพันธุ์ดีเมือง แปดริ้วที่เตี้ยจะกำนัลให้กับคนที่รักและนับถือไม่เคยขาด

พวกลูกหลานและคนใกล้ชิดเคยสงสัยอยู่เสมอว่า ช่วงบ่ายของทุกวันเป็นเวลาเกือบยี่สิบปี หลังจากลูกมารับช่วงกิจการไปได้ดีแล้ว เป็นเวลาที่เตี้ยมักปลีกตัวหายออกจากบ้านไป ไม่มีใครรู้ เลยว่าเตี้ยไปทำอะไร ที่ไหนบ้าง แต่คำตอบได้ปรากฏอย่างชัดเจนแล้วในวันที่เตี้ยสิ้นบุญ เมื่อมี ความช่วยเหลือและการแสดงความเคารพต่อเตี้ยครั้งสุดท้ายจากคนจำนวนมากในหลากหลาย วงการ ซึ่งแสดงให้เห็นพวกเราทราบว่าเตี้ยออกไปทำบุญช่วยเหลือสังคมนั่นเอง และสร้างผลบุญเอาไว้

กับคนจำนวนมาก ซึ่งเป็นสิ่งที่ครอบครัวภาคภูมิใจและขอถือโอกาสนี้ขอบพระคุณจากใจจริงเอาไว้ด้วย

การให้ความช่วยเหลือสังคม

เท่าที่รู้เตี้ยได้ช่วยเหลืองานด้านสังคมและการสาธารณกุศลมากมาย อาทิ

- ประธานชมรมโรงสีข้าว จังหวัดฉะเชิงเทรา
- ที่ปรึกษาสมาคมโรงสีข้าวไทย
- ที่ปรึกษาประธานหอการค้า จังหวัดฉะเชิงเทรา
- กรรมการสโมสรไลออนส์ จังหวัดฉะเชิงเทรา
- คณะกรรมการ กนข. จังหวัดฉะเชิงเทรา

นั่นคือตำแหน่งทางสังคมที่เป็นทางการของเตี้ย แต่การทำหน้าที่ที่ไม่เป็นทางการมีมากมายมหาศาลกว่า โดยบทบาทของเตี้ยที่ทุกคนได้สัมผัสก็คือการเป็นที่ปรึกษาเรื่องราวต่างๆ ทั้งการทำธุรกิจและการใช้ชีวิตที่เตี้ยจะมีให้กับทุกคน อาศัยจากประสบการณ์ชีวิตที่โชกโชกของตัวเอง ยิ่งเฉพาะความรู้เรื่องข้าวและธุรกิจโรงสีที่เผื่อแผ่ได้มากเพราะรู้จักซึ่งที่สุด

จากรวงทองร่วงพราวสู่ดิน

เมื่อเตี้ยมีอายุได้ราว 50 กว่าปี ต้องประสบกับปัญหาสุขภาพเรื่อยมา โดยหลายอย่างก็เป็นผลมาจากการตรากตรำทำงานหนักมาตั้งแต่เด็ก โรคแรกที่ตรวจพบคือถุงลมปอดโป่งพองจากการสูบบุหรี่มาตั้งแต่วัยหนุ่ม ซึ่งบางช่วงสูบจัดถึงวันละ 2 ซองทีเดียว ทั้งนี้คุณแม่เป็นแล้วว่า เป็นเพราะการขับเรือข้าวไปกลางคืนนานๆ คนเดียวจะทำให้ง่วงนอน จึงต้องสูบบุหรี่ให้ตื่นอยู่เสมอจะได้ขับเรือได้อย่างปลอดภัย แต่เมื่อเป็นโรคนี้อแล้ว หมอแนะนำให้เลิกสูบบุหรี่ เตี้ยก็ตั้งใจแน่วแน่ว่าเลิกได้ในที่สุด

นอกจากนี้ยังมีโรคประจำตัวอื่นตามมาคือ โรคเส้นเลือดหัวใจตีบ โรคเส้นเลือดแดงใหญ่ในช่องอกและช่องท้องโป่งพอง โรคไตเสื่อม และโรคหัวใจ จึงต้องระวังในการดูแลสุขภาพและอาหารการกิน โดยแต่นับหน้าที่เป็นคนจัดอาหารให้ ลดอาหารประเภทแป้งและเนื้อสัตว์ใหญ่ลง เน้นไปรับประทานเนื้อปลามากขึ้น ส่วนใหญ่เป็นปลาเก๋า ปลาเต้าเตี้ย และปลาหิมะหนึ่งที่จัดให้รับประทานสม่ำเสมอ ซึ่งเตี้ยก็ให้ความร่วมมือด้วยดี แม้จะเคยชอบอาหารมันและเนื้อสัตว์มาก่อน เช่นขาหมูของชอบจะรับประทานลดน้อยลงมาก แล้วก็นหันมารับประทานผักได้มากขึ้น

ที่สำคัญคือเตี้ยเองมีจิตใจที่เข้มแข็งพร้อมต่อสู้กับความเจ็บป่วย แม้จะมีหลายโรครุมเร้าในชีวิตบั้นปลายก็ตาม แต่เตี้ยก็ยังขยันทำงานเป็นปกติ ต่อสู้กับความเจ็บป่วยด้วยการทำงานจนวาระสุดท้าย แม้ว่าหมอจะเตือนเมื่อปีที่แล้วว่าเส้นเลือดขยายใหญ่มากจนเสี่ยงจะระเบิด จนคุณ

หมอเคยกระเซ้าว่าเหมือนเตี้ยเพราะเปิดอยู่กับตัว แต่เตี้ยก็ทำงานในโรงสีและนั่งดูข่าวจนวนวัน
สุดท้ายของชีวิต

เมื่อดพันธุ์ข้าวที่เจริญงอกงามต่อมา

แม่ป็นแล้วว่า นิสัยเตี้ยไม่ค่อยสูงสิงกับเด็ก เป็นพ่อแบบสมัยโบราณที่ต้องรักษาระยะห่าง
กับลูก ไม่ใช่ค่อยพูดคุยสนุกรสนานเหมือนคนอื่น การสั่งสอนอบรมลูกๆ เป็นหน้าที่ของแม่มาตลอด
เตี้ยได้มีโอกาสใกล้ชิดสนิทกับลูกๆ เอาตอนโต หลังจากมาทำโรงสีด้วยกัน ได้สอนอะไรต่างๆ
ให้กับลูกๆ สอนตั้งแต่วิธีการสีข้าว ดูข้าว การซื้อขายข้าว สอนให้กับลูกๆ ทั้งหมด และเตี้ยมักจะพูด
ติดปากอยู่เสมอเมื่อสอนอะไรลูกๆ หลานๆ ว่า "ตอนนี้เตี้ยยังอยู่ จะถามอะไรก็รีบถาม จะได้ไม่ต้อง
ไปเคาะโคงถาม" และเป็นความโชคดีที่ลูกไม่เคยเกรง รู้จักรับผิดชอบทำงานอย่างดีทุกคน และ
สามารถเรียนรู้และซึมซับภูมิปัญญาเรื่องข้าวจากเตี้ยด้านต่างๆ กันมาทุกคน

กฎแห่งความสำเร็จ

แม่ป็นผู้ใกล้ชิดกับเตี้ยมาทั้งชีวิต ได้สรุปอุปนิสัยที่ทำให้เตี้ยประสบความสำเร็จในชีวิตว่า
น่าจะมาจากคุณสมบัติหลายๆ ข้อ

1. ความเป็นคนขยันขันแข็งอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ทำงานไม่เห็นแก่เหน็ดเหนื่อย
2. การเป็นคนพูดจาดี คุยเก่ง รู้จักศิลปะในการพูดชักจูงใจคนให้ธุรกิจที่ต้องการติดต่อ
ด้วยสำเร็จ บางครั้งก็ใช้ลูกตื้อจนเขายอมขายข้าวให้ จนพี่ชายตั้งฉายาให้ว่า "แจ็กสาม
ลา" คือเวลาไปซื้อข้าวจากชาวบ้าน ถ้าเขายังไม่ขายให้ หลังจากลากลับครั้งแรกบน
บ้านแล้ว เขาลงมาส่งที่ลานบ้าน ก็จะลาอีกทีหนึ่ง ถ้ายังไม่สำเร็จอีก จะตื้อไปจนลง
เรือ แล้วลาอีกครั้ง พูดจนเขาใจอ่อนและยอมเปลี่ยนใจยอมขายให้ มีอยู่ครั้งหนึ่งออก
เดินทางจากบ้านไปกรุงเทพฯ เตี้ยโทรศัพท์ไปตื้อให้เขาขายข้าวให้ในช่วงที่ราคาจะขึ้น
ตอนแรกเขาไม่ยอมขายให้ สุดท้ายพูดไปจนถึงกรุงเทพฯ เขาเลยยอมขายให้
3. เป็นคนนอบน้อม ไม่เย่อหยิ่ง เข้ากับคนง่าย เจอคนจะไหว้ก่อนเลย มีมนุษยสัมพันธ์
เก่ง เข้าได้กับทุกคน งานด้านสังคมไปไม่เคยขาดและไม่ปฏิเสธความช่วยเหลือคนอื่น
4. มีความซื่อสัตย์ต่อทุกคนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย รักษาคำพูดอย่างยิ่งในการทำ
การค้า ตกลงราคาข้าวไปแล้วจะถูกจะแพงก็ต้องส่ง จะขาดทุนก็ต้องยื่นราคาเดิมที่ตกลง
กันไว้

บทส่งท้าย

เมล็ดข้าวเพียงเมล็ดหนึ่งที่กำเนิดมายังประโยชน์ให้กับโลกได้มหาศาล สามารถขยายพันธุ์
เกิดเป็นเมล็ดข้าวจำนวนมากมาเลี้ยงปากท้องผู้คนได้ คนเราก็จงอย่าให้ต่างจากเมล็ดข้าว เมื่อเกิด

มายังโลกแล้วต้องทำตัวให้มีประโยชน์ อย่าให้เป็นดังเม็ดข้าวลีบแห้งเสียที่จะไม่เกิดผลดีอันใดต่อโลกเลย ชีวิตของเตี่ยชูศักดิ์ ตรงไตรรัตน์คงจะเป็นเช่นดังเม็ดข้าวพันธุ์ชั้นดีที่ไม่เพียงแต่งอกงามในชีวิตของตนเท่านั้น แต่ยังสามารถให้เม็ดข้าวชั้นดีแก่โลกนี้ต่อไปอีกด้วย